

Den Haag, 24 augustus 2018

Van 27 tot en met 29 juni jl. vond in Parijs de plenaire vergadering plaats van de Financial Action Task Force (FATF). De FATF is een internationaal orgaan dat samen met de zusterorganisaties ruim 190 jurisdicties bestrijkt. Doel van de FATF is op mondiaal niveau het witwassen van geld, de financiering van terrorisme en andere hieraan verwante bedreigingen¹ voor de integriteit van het internationale financiële stelsel te voorkomen en te bestrijden. De FATF heeft hiertoe internationale standaarden vastgelegd die landen geacht worden te implementeren in hun nationale wet- en regelgeving en beleid – beter bekend als de 40 FATF-aanbevelingen.

Ik informeer uw Kamer, mede namens de Minister van Justitie en Veiligheid, over de belangrijkste onderwerpen die tijdens deze plenaire vergadering aan de orde kwamen, te weten:

- Virtuele valuta/crypto assets
- Onderzoek naar risico's, trends en methodes
- Wederzijdse evaluaties van landen
- Hoogrisico en overige jurisdicties die door de FATF gevolgd worden
- Kandidaat lidmaatschappen
- Nieuwe voorzitter FATF.

Zie voor een uitgebreidere uiteenzetting op deze onderwerpen het bijgevoegde verslag. De volgende plenaire vergadering zal plaatsvinden van 14 tot en met 19 oktober 2018 in Parijs. Uw Kamer zal na afloop van die vergadering wederom worden geïnformeerd.

De Minister van Financiën,
W.B. Hoekstra

¹ De FATF houdt zich op dit moment in beperkte mate ook bezig met de bestrijding van de financiering van proliferatie. Eén van de 40 FATF-standaarden is hierop gericht.

VERSLAG PLENAIRE VERGADERING FATF JUNI 2018

Vergaderdatum: 27 t/m 29 juni 2018

Aanwezig: Vertegenwoordigers namens MinFin, MinJenV, AFM, DNB, OM en FIU-NL

Virtuele valuta/crypto assets

De FATF heeft nadrukkelijk aandacht voor virtuele valuta/crypto assets. Een onderzoeksproject is gestart om *best practices* van opsporingstechnieken voor de rechtshandhaving te verzamelen in de context van virtuele valuta. Daarnaast is de FATF bezig te onderzoeken hoe de FATF-standaarden moeten worden toegepast op virtuele valuta/crypto assets en of het nodig is de standaarden aan te passen. Ook de bestaande FATF *guidance* over virtuele valuta wordt tegen het licht gehouden. Gezien de urgentie van het onderwerp, wordt in september een extra bijeenkomst gehouden om dit te bespreken, opdat de FATF zo spoedig mogelijk helderheid kan verschaffen.

Onderzoek naar risico's, trends en methodes

De FATF doet doorlopend onderzoek naar trends, methodes en risico's op het gebied van witwassen en terrorismefinanciering. Deze plenaire vergadering zijn drie rapporten vastgesteld. Deze zijn gepubliceerd op de website van de FATF. Het betreft rapporten over (i) de financiële stromen afkomstig uit mensenhandel, in de context van witwassen en terrorismefinanciering,² (ii) kwetsbaarheden met betrekking tot het verhullen van uiteindelijke belanghebbenden (*ultimate beneficial owners*) van juridische entiteiten en juridische constructies en hun vermogen, alsmede handhaving en toezicht op de verplichtingen inzake uiteindelijke belanghebbenden,³ en (iii) professionele witwassers (*professional money launderers*) en de wijze waarop deze aan criminelen en criminele organisaties diensten verlenen om illegaal verkregen opbrengsten wit te wassen.⁴

Wederzijdse evaluaties van landen

De FATF voert landenevaluaties uit door middel van *peer reviews*. De huidige, vierde evaluatieronde beoordeelt of nationale regimes tegen witwassen en financieren van terrorisme niet alleen technisch voldoen aan de FATF-aanbevelingen, maar ook effectief zijn. Deze plenaire vergadering van de FATF was bij uitzondering een gezamenlijke plenaire vergadering met de MENAFATF (de regionale «zustervereniging» van de FATF in het Midden-Oosten en Noord-Afrika) omdat het evaluatierapport van Saoedi-Arabië werd besproken. Saoedi-Arabië is kandidaat lid van de FATF. Om FATF lid te worden, dient Saoedi-Arabië de FATF-evaluatie met goede resultaten af te ronden. De FATF heeft in het evaluatierapport een aantal aanbevelingen gedaan aan Saoedi-Arabië ter verbetering van het AML/CFT-regime,⁵ alvorens het land volwaardig FATF-lid kan worden. Het rapport inclusief deze aanbevelingen, zal naar verwachting in september

² <http://www.fatf-gafi.org/publications/methodsandtrends/documents/human-trafficking.html>

³ <http://www.fatf-gafi.org/publications/methodsandtrends/documents/concealment-beneficial-ownership.html>

⁴ <http://www.fatf-gafi.org/publications/methodsandtrends/documents/professional-money-laundering.htm>

⁵ De afkorting AML/CFT staat voor Anti-Money Laundering/ Countering Financing of Terrorism, oftewel anti-witwassen en tegengaan van terrorismefinanciering.

worden gepubliceerd op de website van de FATF. Daar is ook de methodologie te vinden en de rapporten van alle landen die tot nu toe zijn geëvalueerd.⁶ Deze plenaire vergadering is ook het evaluatierapport besproken van MENAFATF lid Bahrein, dat overigens geen kandidaat lid is van de FATF. Ook dit rapport zal in september openbaar worden gemaakt op de website van de FATF.

Australië, België en Zweden zijn al geëvalueerd in 2015, 2016 respectievelijk 2017. Deze plenaire vergadering hebben voornoemde landen toegelicht welke vooruitgang zij sindsdien hebben geboekt bij de uitvoering van de door de FATF aanbevolen vervolgacties. Deze bevindingen zullen binnenkort worden gepubliceerd op de FATF-website, in een «*follow up report*». Ook is wederom gesproken over het *follow-up* proces van Brazilië, dat al loopt sinds 2010 en voortvloeit uit de vorige, derde evaluatieronde gericht op technische implementatie van de FATF-standaarden. De implementatie door Brazilië van de FATF-standaarden over gerichte financiële sancties («*targeted financial sanctions*») tegen personen of entiteiten in verband met terrorismefinanciering blijft een punt van zorg. In november 2017 zijn afspraken gemaakt met Brazilië om de tekortkomingen in het Braziliaanse regime te adresseren. De vorige plenaire vergadering liet Brazilië nog voortgang zien in lijn met die afspraken. Deze plenaire vergadering was de voortgang echter niet voldoende. De FATF heeft daarom besloten in februari 2019 over het FATF-lidmaatschap van Brazilië te zullen gaan spreken, als het land de tekortkomingen dan nog steeds niet heeft verholpen.

Hoogrisico en overige jurisdicties die door de FATF gevolgd worden

De FATF publiceert twee lijsten waarop jurisdicties staan met strategische tekortkomingen in hun nationale regimes ter voorkoming en bestrijding van witwassen en terrorismefinanciering. De eerste lijst is het zogeheten *public statement* en bevat jurisdicties die geen *commitment* tonen of onvoldoende voortgang hebben laten zien bij het aanpakken van hun strategische tekortkomingen en die een bedreiging kunnen vormen voor het internationale financiële systeem.⁷

Noord-Korea staat wederom vermeld in het *public statement* van 29 juni jl., met de oproep van de FATF aan alle leden en jurisdicties om effectieve tegenmaatregelen te nemen ter bescherming van het internationale financiële systeem. Iran staat ook nog steeds vermeld in het *public statement*, waarbij de oproep van de FATF om tegenmaatregelen te nemen tegen Iran sinds juni 2016 is opgeschort. Toen heeft Iran zich geëngelikt de strategische tekortkomingen in zijn nationale AML/CFT-wetten weg te nemen op basis van een met de FATF overeengekomen actieplan. Dit actieplan is op 31 januari jl. verstreken en in de plenaire vergadering van februari jl. constateerde de FATF dat Iran weliswaar negen van de tien onderdelen nog niet volledig had afgerond, maar dat een aanzienlijk deel van de actiepunten naar verwachting spoedig zou worden geadresseerd door middel van een aantal wetsvoorstellen dat ter goedkeuring in het Iraanse parlement lag. Tegen die achtergrond besloot de FATF toen de opschorting van de oproep tot tegenmaatregelen te

⁶ [http://www.fatf-gafi.org/publications/mutualevaluations/?hf=10&b=0&s=desc\(fatf_releasedate\)](http://www.fatf-gafi.org/publications/mutualevaluations/?hf=10&b=0&s=desc(fatf_releasedate))
Van de 37 FATF leden zijn tot nu geëvalueerd Australië, België, Canada, Denemarken, Ierland, Italië, IJsland, Maleisië, Mexico, Noorwegen, Oostenrijk, Portugal, Singapore, Spanje, Verenigde Staten, Zweden en Zwitserland. In het gehele FATF netwerk zijn inmiddels zo'n 50 landen geëvalueerd. De evaluatie van Nederland staat voorlopig gepland voor de periode 2020–2021.

⁷ <http://www.fatf-gafi.org/publications/high-riskandnon-cooperativejurisdictions/documents/public-statement-june-2018.html>

verlengen. Deze plenaire vergadering heeft de FATF vastgesteld dat voornoemde wetsvoorstellen pas gedeeltelijk door het Iraanse parlement zijn goedgekeurd. De meerderheid van de punten uit het actieplan is dus nog niet volledig afgerond. De FATF heeft hierover zijn teleurstelling uitgesproken en dringt er zeer sterk op aan dat Iran het actieplan zo snel mogelijk afrondt, in overeenstemming met de FATF-standaarden, anders zal de FATF in oktober 2018 een beslissing nemen over mogelijke gepaste acties. De tekst van het *public statement* over Iran, inclusief een overzicht van de openstaande actiepunten, is terug te vinden op de website van de FATF.⁸

De tweede lijst die de FATF publiceert is getiteld *Improving global AML/CFT compliance*.⁹ Deze lijst bevat landen die strategische tekortkomingen hebben in hun nationale regimes ter voorkoming en bestrijding van witwassen en terrorismefinanciering, maar die geïnteresseerd zijn om deze tekortkomingen aan te pakken. Deze plenaire vergadering is besloten Irak en Vanuatu van de lijst af te voeren, omdat deze landen significante vooruitgang hebben geboekt bij het adresseren van hun tekortkomingen. Pakistan daarentegen is in de lijst opgenomen, vanwege de strategische tekortkomingen in het Pakistaanse nationale AML/CFT regime. Pakistan heeft zich politiek geïnteresseerd aan een FATF-actieplan om die tekortkomingen te adresseren. In totaal staan nu acht landen op deze lijst.¹⁰

De deelnemers van de Commissie meldplicht, waaronder alle toezichthouders voor de Wet ter voorkoming van witwassen en financiering van terrorisme (Wwft) en vertegenwoordigers van meldingsplichtige instellingen, worden op de hoogte gesteld van de FATF-lijsten. Ook publiceren De Nederlandsche Bank en de Autoriteit Financiële Markten na elke plenaire vergadering een bericht op hun websites, met verwijzingen naar de nieuwe lijsten. Op diezelfde websites wordt toegelicht welke (aanvullende) maatregelen Nederlandse financiële instellingen dienen te nemen in het kader van de naleving van de Wwft, om het verhoogde risico ten aanzien van relaties met ingezetenen van deze landen en het uitvoeren van transacties van of naar deze landen te mitigeren.

Overige

Deze plenaire vergadering heeft de FATF ingestemd met het kandidaat lidmaatschap van Indonesië. Het land is daarmee *observer* van de FATF geworden en zal tussen nu en drie jaar een succesvolle FATF-evaluatie moeten ondergaan om volwaardig lid te kunnen worden. In totaal heeft de FATF daarmee vier kandidaat leden (Saoedi-Arabië, Israël, Nigeria en Indonesië) en 37 leden¹¹.

Sinds 1 juli jl. zijn de Verenigde Staten van Amerika de voorzitter van de FATF, voor de duur van één jaar. De VS zijn voornemens naast AML en CFT ook prioriteit te gaan geven aan de bestrijding van de financiering van de proliferatie van massavernietigingswapens, waar één van de 40 FATF-aanbevelingen op ziet.

⁸ Zie voetnoot 5.

⁹ <http://www.fatf-gafi.org/publications/high-riskandnon-cooperativejurisdictions/documents/fatf-compliance-june-2018.html>

¹⁰ Ethiopië, Pakistan, Sri Lanka, Syrië, Trinidad en Tobago, Tunesië, Jemen en Servië.

¹¹ Zie het overzicht van FATF-leden op <http://www.fatf-gafi.org/countries/>